

Αρ. Φακ.: 11.17.001.009.056

ΜΕ ΤΟ ΧΕΡΙ

4 Μαρτίου, 2022

ΑΠΟΦΑΣΗ

Συλλογή ηλεκτρονικής διεύθυνσης κατά την σύνδεση του υποκειμένου των δεδομένων στην υπηρεσία ασύρματης δικτύωσης (Wi-Fi) του The Mall of Cyprus (MC) Plc

Αναφερόμενη στην καταγγελία που υποβλήθηκε στο Γραφείο μου, σε σχέση με το υπό αναφορά θέμα και με αριθμό φακ. 11.17.001.009.056, θέτω υπόψιν σας τα ακόλουθα:

Περιστατικά Υπόθεσης:

2. Την 6 Απριλίου, 2021 στάληκε στο Γραφείο μου καταγγελία από τον ΧΧΧΧΧ (στο εξής «ο Καταγγέλλων»), ο οποίος επισύναψε σχετική αλληλογραφία που είχε ανταλλάξει με την Υπεύθυνο Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ) του The Mall of Cyprus (MC) Plc (στο εξής «η Καθ' ης την καταγγελία» εταιρεία). Στην αλληλογραφία, ο Καταγγέλλων εξέφραζε διάφορους προβληματισμούς, κάποιοι εκ των οποίων απαντήθηκαν και/ή επιλύθηκαν προτού αποσταλεί η σχετική καταγγελία στο Γραφείο μου. Εκείνο που παρέμενε προς διερεύνηση σε σχέση με το παράπονο του Καταγγέλλοντα, ήταν η προϋπόθεση που τίθετο σε πρόσωπο το οποίο χρησιμοποιούσε την ασύρματη δικτύωση (Wifi), όπως συμπληρώσει πρώτα σε ανάλογο πεδίο την ηλεκτρονική του διεύθυνση (email), προκειμένου να μπορεί να του παρασχεθεί αυτή η υπηρεσία.

2.1 Η Καθ' ης την καταγγελία σε επιστολή της ημερ. 29 Μαρτίου, 2021 προς τον Καταγγέλλοντα, στήριξε την προϋπόθεση αυτή στο Άρθρο 6(1)(στ) του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (στο εξής «ο Κανονισμός»), διευκρινίζοντας ότι με την χρήση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης η Καθ' ης την καταγγελία μπορούσε να εντοπίσει «νέους χρήστες» ως πιθανούς νέους δυνητικούς επισκέπτες/πελάτες. Η ηλεκτρονική διεύθυνση δίδει την ευχέρεια να εντοπίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια οι «νέοι χρήστες» σε σύγκριση με άλλες μεθόδους, ενώ τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων παραμένουν ανεπηρέαστα. Παρέπεμψε επίσης η ΥΠΔ τον Καταγγέλλοντα, στη Δήλωση Πολιτικής η οποία αναφέρει ότι «*The personal data collected through the connection process to our free Wi-Fi is not used for purposes*

of direct marketing and is only used for statistical reasons», προσθέτοντας ότι η συλλογή των δεδομένων είναι συμβατή με το Άρθρο 5 του Κανονισμού και την αρχή της ελαχιστοποίησης, αφού τα δεδομένα που συλλέγονται περιορίζονται στα απολύτως απαραίτητα για τον συγκεκριμένο σκοπό.

2.2 Σε συνάρτηση με την ανωτέρω απάντηση, το Γραφείο μου την 18 Αυγούστου, 2021 έστειλε επιστολή προς την Καθ' ης την καταγγελία, ζητώντας διευκρίνιση σε διάφορα θέματα, ως κατωτέρω:

- (α) Πως είχε καταλήξει ότι τα δεδομένα τα οποία συλλέγονται είναι τα απολύτως απαραίτητα για τον συγκεκριμένο σκοπό;
- (β) Ποιες άλλες μεθόδους είχε υπόψιν της προτού καταλήξει στην συγκεκριμένη μέθοδο ως την καταλληλότερη, για σκοπούς εντοπισμού με μεγαλύτερη ακρίβεια των νέων δυνητικών επισκεπτών/πελατών;
- (γ) Ποιο το έννομο συμφέρον (όφελος) που προκύπτει για την εταιρεία με τον εντοπισμό των νέων δυνητικών επισκεπτών/πελατών;
- (δ) Ποιες κατάλληλες εγγυήσεις έχουν ληφθεί ως προς τα δικαιώματα και ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων, εφόσον τα δεδομένα τα οποία συλλέγονται χρησιμοποιούνται για στατιστικούς σκοπούς;
- (ε) Έχει εφαρμόσει τις πρόνοιες του Άρθρου 89(1) του Κανονισμού;
- (στ) Έχει διενεργηθεί εκτίμηση αντικτύπου (βλ. Άρθρο 35 του Κανονισμού);
- (ζ) Για πόσο χρονικό διάστημα φυλάσσονται οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις των επισκεπτών/πελατών μετά την επίσκεψη τους στον χώρο και την σύνδεση τους στην υπηρεσία δωρεάν διαδικτύου και σε ποια μορφή;
- (η) Γίνεται ενημέρωση του υποκειμένου πριν την χρησιμοποίηση της υπηρεσίας δωρεάν διαδικτύου και ποια ενημέρωση παρέχεται;

2.3 Την 14 Σεπτεμβρίου, 2021 η Καθ' ης την καταγγελία, σε σχέση με τα ως άνω ερωτήματα, διευκρίνισε τα ακόλουθα:

- (α) Κατέληξαν στην επιλογή να ζητούν διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ως το ηπιότερο και λιγότερο παρεμβατικό μέτρο για σκοπούς εντοπισμού νέων επισκεπτών στις εγκαταστάσεις της. Δεν γίνεται επαλήθευση της ηλεκτρονικής διεύθυνσης και υπάρχει η ευχέρεια κάποιος να δηλώσει μία πλασματική διεύθυνση και πάλι να συνδεθεί, σε αντιδιαστολή με άλλες περιπτώσεις παροχής δωρεάν WiFi που γνωρίζουν σε Κύπρο, Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ρουμανία, Βουλγαρία και Γερμανία όπου το υποκείμενο καλείται να δηλώσει διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ακολούθως του αποστέλλεται σχετικός σύνδεσμος στη διεύθυνση που έχει δηλώσει και καλείται να ενεργοποιήσει τον σύνδεσμο, ώστε να του παρασχεθεί η υπηρεσία. Στην παρούσα περίπτωση, ζητείται μία πληροφορία η οποία δεν αποτελεί πάντα δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα στην περίπτωση που το υποκείμενο δεν έχει δηλώσει την πραγματική του διεύθυνση.
- (β) Μελετήθηκαν πολλές λύσεις που εφαρμόζονται τόσο στην Κύπρο και στην Ελλάδα, όσο και σε επίπεδο ΕΕ και αφορούν στην παροχή δωρεάν WiFi από επιχειρήσεις του κλάδου (Mall) ή και άλλες μορφές επιχειρήσεων όπως εταιρείες του κλάδου εστίασης (καφέ), εταιρείες εκμετάλλευσης γηπέδων ή αεροδρομίων κλπ. Αρκετές επιχειρήσεις λαμβάνουν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (το οποίο οι περισσότερες επαληθεύουν), όνομα συσκευής (device name), επιγραμμικό αναγνωριστικό, δηλαδή Internet Protocol (IP) address, αριθμό κινητού τηλεφώνου και σε πιο σπάνιες περιπτώσεις και

διεύθυνση κατοικίας. Στις περισσότερες των περιπτώσεων τα στοιχεία επαληθεύονται, είτε με αποστολή μηνύματος στο κινητό τηλέφωνο ή στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο με σύνδεσμο, για να ενεργοποιηθεί η λήψη WiFi μετά την επαλήθευση. Έδωσε ως παράδειγμα η Καθ' ης την καταγγελία το αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος στην Αθήνα, όπου σύμφωνα με την θέση τους, ζητείται κατά τη σύνδεση του χρήστη ο αριθμός κινητού τηλεφώνου, η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και συλλέγεται κατά τη σύνδεση το IP address. Ως δεύτερο παράδειγμα, η Καθ' ης την καταγγελία ανέφερε την περίπτωση της εταιρείας Arifon στην Ελλάδα, η οποία είναι πάροχος υπηρεσιών και προσφέρει σχετικές υπηρεσίες σε διάφορα Mall στην Ελλάδα, και η οποία ζητά από τον χρήστη αριθμό κινητού τηλεφώνου και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την οποία ο χρήστης ακολούθως οφείλει να ενεργοποιήσει σε σύνδεσμο που θα λάβει στη δηλωθείσα διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κάτι που σημαίνει ότι πρέπει να είναι πραγματική και ενεργή, πριν αποκτήσει πρόσβαση στο WiFi.

- (γ) Το έννομο συμφέρον τους είναι διπτό. Πρώτο, το Mall of Cyprus ενοικιάζει χώρους εντός των εγκαταστάσεων του. Η παροχή δωρεάν WiFi ως υπηρεσία, χρησιμοποιείται για να προσελκύσει ενοικιαστές. Αυτό γίνεται στην βάση ορισμένων στατιστικών στοιχείων που παρουσιάζει σε ενδιαφερόμενους ενοικιαστές όπως ο αριθμός επισκεπτών τις καθημερινές, τα Σαββατοκύριακα και κατά τις αργίες, αλλά και ο αριθμός επισκεπτών πρώτης φοράς σε αντιδιαστολή με τους τακτικούς επισκέπτες. Ο ρυθμός προόδου νέων επισκεπτών είναι σημαντικό στοιχείο για τους ενοικιαστές, ώστε να αποφασίσουν την ενοικίαση. Για τον ίδιο λόγο, δηλαδή την προσέλκυση ενοικιαστών, η Καθ' ης την καταγγελία διοργανώνει εκδηλώσεις. Είναι σημαντικό στοιχείο η αναγνώριση επισκεπτών κατά τη διάρκεια μίας εκδήλωσης για τη μέτρηση της αποτελεσματικότητας της, ώστε να λαμβάνονται αποφάσεις για επανάληψη της ή όχι. Κατά δεύτερον, η Καθ' ης την καταγγελία πρέπει να διατηρεί την παροχή WiFi σε ικανοποιητικό επίπεδο προκειμένου να ικανοποιεί επισκέπτες και ενοικιαστές και να διατηρήσει την ηγετική του θέση στην αγορά. Γι' αυτό πρέπει να ελέγχουν τον αριθμό των χρηστών που είναι συνδεδεμένοι, σε συνάρτηση με την χωρητικότητα της υποδομής (εύρος ζώνης, ταυτόχρονοι χρήστες κλπ). Δηλαδή απαιτείται αυτό που στο ISO 27001 είναι απαιτούμενο στοιχείο και καλείται Capacity Management. Αυτό έρχεται ως υποχρεωτικό πεδίο σε σχέση με τις απαιτήσεις του ISO 27001, με το οποίο το Mall of Cyprus συμμορφώνεται.
- (δ) Η μεγαλύτερη εγγύηση είναι η δυνατότητα που παρέχεται στο υποκείμενο να δώσει μια μη αληθή ηλεκτρονική διεύθυνση, καθώς δεν γίνεται οποιαδήποτε διασταύρωση, ούτε απαιτείται επαλήθευση (verification). Επιπρόσθετα εφαρμόζονται τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που αναφέρονται και στο πεδίο (ε) πιο κάτω.
- (ε) Έχουν εφαρμοστεί οι πρόνοιες του Άρθρου 89(1) του Κανονισμού εξ ορισμού, αφού περιλαμβάνονται όλα τα μέτρα που προβλέπονται από το πρότυπο ISO 27001 που ακολουθείται (ασφαλούς φύλαξης, πρόσβασης κλπ). Επίσης ακολουθούνται οι αρχές του Άρθρου 5.
- (στ) Δεν έχει διενεργηθεί εκτίμηση αντικτύπου εφόσον η εν λόγω επεξεργασία δεν εντάσσεται σε καμία από τις περιπτώσεις α ή β ή γ του Άρθρου 35 παρ. 3 του Κανονισμού. Η εκτίμηση αντικτύπου σύμφωνα με το Άρθρο 35 διενεργείται πριν από την επεξεργασία. Η παρούσα δεν είναι καινούρια επεξεργασία αλλά

προϋπήρχε του Κανονισμού. Η Καθ' ης την καταγγελία έχει διενεργήσει εκτίμηση αντικτύπου για τα ΚΚΒΠ, που αν και προϋπήρχαν του Κανονισμού, εντούτοις εντάσσεται στην περίπτωση γ του Άρθρου 35 παρ. 3. Παρόλα αυτά, ακόμη και να διενεργείτο εκτίμηση αντικτύπου, δεν θα μπορούσε να προσφέρει μέτρα μείωσης επικινδυνότητας καθώς (α) δεν υπάρχει επικινδυνότητα λόγω της δυνατότητας των φυσικών προσώπων να δηλώσουν μία μη αληθή ηλεκτρονική διεύθυνση και (β) εφαρμόζονται όλα τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για το σύνολο των επεξεργασιών.

- (ζ) Οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις διατηρούνται για χρονικό διάστημα ενός μηνός και στην συνέχεια καταστρέφονται με μόνιμη διαγραφή (μέσω overwrite). Οι πληροφορίες δεν χρησιμοποιούνται για σκοπούς εμπορικής προώθησης (marketing).
- (η) Τα φυσικά πρόσωπα ενημερώνονται τόσο από την Πολιτική Ιδιωτικότητας (Ελληνικά και Αγγλικά) όσο και στην Πολιτική όρων και προϋποθέσεων (terms and conditions). Εκεί γνωστοποιείται ότι η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν χρησιμοποιείται για σκοπούς μάρκετινγκ, όπως γνωστοποιούνται και όλα τα υπόλοιπα απαραίτητα σημεία σύμφωνα με το Άρθρο 13 του Κανονισμού.

Νομική Πτυχή:

3. Στο **Άρθρο 4 του ΓΚΠΔ 2016/679** ερμηνεύονται τα **δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα** ως την «κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο» («υποκείμενο των δεδομένων»): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου», η **επεξεργασία** ως «κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή» και ως **υπεύθυνος επεξεργασίας** «το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα: όταν οι σκοποί και ο τρόπος της επεξεργασίας αυτής καθορίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τα ειδικά κριτήρια για τον διορισμό του μπορούν να προβλέπονται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους».

3.1 Οι Γενικές Αρχές που διέπουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, βρίσκονται αποτυπωμένες στο **Άρθρο 5 παρ. 1** του Κανονισμού. Μία εξ αυτών αφορά την Αρχή της Ελαχιστοποίησης των Δεδομένων που καθιερώνει το **Άρθρο 5(1)(γ)** του Κανονισμού και επιβάλλει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να διασφαλίζει ότι, τα δεδομένα που συλλέγει «είναι κατάλληλα, συναφή και περιορίζονται στο αναγκαίο για τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε

επεξεργασία («ελαχιστοποίηση των δεδομένων»)). Σε κάθε περίπτωση, «Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει την ευθύνη και είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωση με την παράγραφο 1 («λογοδοσία»)). (βλ. **Άρθρο 5 παρ. 2**)

3.2 Στο **Άρθρο 6, παρ.1 του Κανονισμού**, καθορίζονται οι νομικές βάσεις σύμφωνα με τις οποίες μια επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα καθίσταται σύννομη. Μεταξύ αυτών, όταν «το υποκείμενο των δεδομένων έχει παράσχει συγκατάθεση για την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του για έναν ή περισσότερους συγκεκριμένους σκοπούς», ή όταν επεξεργασία «είναι απαραίτητη για την εκτέλεση σύμβασης της οποίας το υποκείμενο των δεδομένων είναι συμβαλλόμενο μέρος ή για να ληφθούν μέτρα κατ' αίτηση του υποκειμένου των δεδομένων πριν από τη σύναψη σύμβασης», ή όταν «η επεξεργασία είναι απαραίτητη για τους σκοπούς των έννομων συμφερόντων που επιδιώκει ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή τρίτος, εκτός εάν έναντι των συμφερόντων αυτών υπερισχύει το συμφέρον ή τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες του υποκειμένου των δεδομένων που επιβάλλουν την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως εάν το υποκείμενο των δεδομένων είναι παιδί.» (βλ. εδάφια (α), (β) και (στ) αντίστοιχα και Διορθωτικό του Κανονισμού ημερ. 4.3.2021).

3.3 Η νομική βάση στην οποία στηρίζεται μια επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αποκαλύπτεται στα πλαίσια διαφάνειας και λογοδοσίας του υπεύθυνου επεξεργασίας (βλ. **Άρθρο 5**), προς στο υποκείμενο των δεδομένων κατά την λήψη των προσωπικών του δεδομένων (βλ. **Άρθρο 13 του Κανονισμού**). Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει (στην περίπτωση που το υποκείμενο των δεδομένων δεν έχει ήδη της πληροφορίες αυτές) να ενημερώσει, μεταξύ άλλων, για «τους σκοπούς της επεξεργασίας για τους οποίους προορίζονται τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και τη νομική βάση για την επεξεργασία,» και στην περίπτωση που «η επεξεργασία βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο στ), τα έννομα συμφέροντα που επιδιώκονται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή από τρίτο,» (βλ. παρ. 1 εδάφια (γ) και (δ)). Επιπρόσθετα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ενημερώσει μεταξύ άλλων και για το «κατά πόσο η παροχή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποτελεί νομική ή συμβατική υποχρέωση ή απαίτηση για τη σύναψη σύμβασης, καθώς και κατά πόσο το υποκείμενο των δεδομένων υποχρεούται να παρέχει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και ποιες ενδεχόμενες συνέπειες θα είχε η μη παροχή των δεδομένων αυτών» (βλ. παρ. 2 εδάφιο (ε)).

3.4 Σύμφωνα με την ερμηνεία που δίνεται στο **Άρθρο 4 παρ. 11**, η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων είναι «κάθε ένδειξη βουλήσεως, ελεύθερη, συγκεκριμένη, εν πλήρει επιγνώσει και αδιαμφισβήτητη, με την οποία το υποκείμενο των δεδομένων εκδηλώνει ότι συμφωνεί, με δήλωση ή με σαφή θετική ενέργεια, να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν» (βλ. επίσης Διορθωτικό του Κανονισμού ημερ. 4.3.2021).

3.5 Η **αιτιολογική σκέψη (32)** επεξηγεί περαιτέρω ότι:

«Η συγκατάθεση θα πρέπει να παρέχεται με σαφή θετική ενέργεια η οποία να συνιστά ελεύθερη, συγκεκριμένη, εν πλήρει επιγνώσει και αδιαμφισβήτητη ένδειξη της συμφωνίας του υποκειμένου των δεδομένων υπέρ της επεξεργασίας των δεδομένων που το αφορούν, για παράδειγμα

με γραπτή δήλωση, μεταξύ άλλων με ηλεκτρονικά μέσα, ή με προφορική δήλωση. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη συμπλήρωση ενός τετραγωνιδίου κατά την επίσκεψη σε διαδικτυακή ιστοσελίδα, την επιλογή των επιθυμητών τεχνικών ρυθμίσεων για υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών ή μια δήλωση ή συμπεριφορά που δηλώνει σαφώς, στο συγκεκριμένο πλαίσιο, ότι το υποκείμενο των δεδομένων αποδέχεται την πρόταση επεξεργασίας των οικείων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Επομένως, η σιωπή, τα προσυμπληρωμένα τετραγωνίδια ή η αδράνεια δεν θα πρέπει να εκλαμβάνονται ως συγκατάθεση. Η συγκατάθεση θα πρέπει να καλύπτει το σύνολο των δραστηριοτήτων επεξεργασίας που διενεργείται για τον ίδιο σκοπό ή για τους ίδιους σκοπούς. Όταν η επεξεργασία έχει πολλαπλούς σκοπούς, θα πρέπει να δίνεται συγκατάθεση για όλους αυτούς τους σκοπούς. **Εάν η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων πρόκειται να δοθεί κατόπιν αιτήματος με ηλεκτρονικά μέσα, το αίτημα πρέπει να είναι σαφές, περιεκτικό και να μην διαταράσσει αδικαιολόγητα τη χρήση της υπηρεσίας για την οποία παρέχεται.**» (βλ. επίσης Διορθωτικό του Κανονισμού ημερ. 4.3.2021).

3.6 Σύμφωνα και με την **αιτιολογική σκέψη (42)**: «...Η συγκατάθεση δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι δόθηκε ελεύθερα αν το υποκείμενο των δεδομένων δεν έχει αληθινή ή ελεύθερη επιλογή ή δεν είναι σε θέση να αρνηθεί ή να αποσύρει τη συγκατάθεσή του χωρίς να ζημιωθεί.»

3.7 Επιπρόσθετα, το **Άρθρο 7** επεξηγεί τις προϋποθέσεις που διέπουν την επεξεργασία που βασίζεται σε συγκατάθεση και έχει ως ακολούθως:

«1. Όταν η επεξεργασία βασίζεται σε συγκατάθεση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι σε θέση να αποδείξει ότι το υποκείμενο των δεδομένων συγκατατέθηκε για την επεξεργασία των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα.

2. **Εάν η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων παρέχεται στο πλαίσιο γραπτής δήλωσης η οποία αφορά και άλλα θέματα, το αίτημα για συγκατάθεση υποβάλλεται κατά τρόπο ώστε να είναι σαφώς διακριτό από τα άλλα θέματα, σε κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση. Κάθε τμήμα της δήλωσης αυτής το οποίο συνιστά παράβαση του παρόντος κανονισμού δεν είναι δεσμευτικό.**

3. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει δικαίωμα να ανακαλέσει τη συγκατάθεσή του ανά πάσα στιγμή. Η ανάκληση της συγκατάθεσης δεν θίγει τη νομιμότητα της επεξεργασίας που βασίστηκε στη συγκατάθεση προ της ανάκλησής της. Πριν την παροχή της συγκατάθεσης, το υποκείμενο των δεδομένων ενημερώνεται σχετικά. Η ανάκληση της συγκατάθεσης είναι εξίσου εύκολη με την παροχή της.

4. **Κατά την εκτίμηση κατά πόσο η συγκατάθεση δίνεται ελεύθερα, λαμβάνεται ιδιαίτερως υπόψη κατά πόσο, μεταξύ άλλων, για την εκτέλεση σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής μιας υπηρεσίας, τίθεται ως προϋπόθεση η συγκατάθεση στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που δεν είναι αναγκαία για την εκτέλεση της εν λόγω σύμβασης.»**

3.8 Σε σχέση με την συγκατάθεση και κατά πόσον αυτή δίνεται ελεύθερα, οι **Κατευθυντήριες Γραμμές 5/2020** που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων, διευκρινίζουν τα ακόλουθα:

*«13. The element “free” implies real choice and control for data subjects. As a general rule, the GDPR prescribes that if the data subject has no real choice, feels compelled to consent or will endure negative consequences if they do not consent, then consent will not be valid. **If consent is bundled up as a non-negotiable part of terms and conditions it is presumed not to have been freely given.** Accordingly, consent will not be considered to be free if the data subject is unable to refuse or withdraw his or her consent without detriment. The notion of imbalance between the controller and the data subject is also taken into consideration by the GDPR.*

*14. When assessing whether consent is freely given, **one should also take into account the specific situation of tying consent into contracts or the provision of a service as described in Article 7(4).** Article 7(4) has been drafted in a non-exhaustive fashion by the words “inter alia”, meaning that there may be a range of other situations, which are caught by this provision. In general terms, any element of inappropriate pressure or influence upon the data subject (which may be manifested in many different ways) which prevents a data subject from exercising their free will, shall render the consent invalid.»*

«32. Article 7(4) is only relevant where the requested data are not necessary for the performance of the contract, (including the provision of a service), and the performance of that contract is made conditional on the obtaining of these data on the basis of consent. Conversely, if processing is necessary to perform the contract (including to provide a service), then Article 7(4) does not apply.»

3.9 Στις ίδιες Κατευθυντήριες Γραμμές, δίνεται ως παράδειγμα η παροχή υπηρεσιών επεξεργασίας φωτογραφιών μέσω εφαρμογής στο κινητό, με αντάλλαγμα την συλλογή των δεδομένων του χρήστη για σκοπούς στοχευμένης διαφήμισης. Σύμφωνα με το παράδειγμα, η συγκατάθεση που έχει ληφθεί από τον χρήστη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως ελεύθερη, εφόσον εάν δεν επιτρέψει την επεξεργασία δεν μπορεί να λάβει την εν λόγω υπηρεσία.

*«Example 1: A mobile app for photo editing asks its users to have their GPS localisation activated for the use of its services. The app also tells its users it will use the collected data for behavioural advertising purposes. Neither geolocation or online behavioural advertising are necessary for the provision of the photo editing service and go beyond the delivery of the core service provided. **Since users cannot use the app without consenting to these purposes, the consent cannot be considered as being freely given.**»*

3.10 Σύμφωνα με το **Άρθρο 35(1)** όταν ένα είδος επεξεργασίας «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών

προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας». Η εκτίμηση αντικτύπου απαιτείται ιδίως στην περίπτωση όπου υπάρχει:

- α) συστηματικής και εκτενούς αξιολόγησης προσωπικών πτυχών σχετικά με φυσικά πρόσωπα, η οποία βασίζεται σε αυτοματοποιημένη επεξεργασία, περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, και στην οποία βασίζονται αποφάσεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα σχετικά με το φυσικό πρόσωπο ή ομοίως επηρεάζουν σημαντικά το φυσικό πρόσωπο,
- β) μεγάλης κλίμακας επεξεργασίας των ειδικών κατηγοριών δεδομένων που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 1 ή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα που αναφέρονται στο άρθρο 10 ή
- γ) συστηματικής παρακολούθησης δημοσίως προσβάσιμου χώρου σε μεγάλη κλίμακα. (βλ. παρ. 3).»

3.11 Στις **Κατευθυντήριες Γραμμές WP 248 αναθ. 01**, σε σχέση με την εκτίμηση του αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (ΕΑΠΔ) και τον καθορισμό του κατά πόσον η επεξεργασία «ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο» για τους σκοπούς του κανονισμού 2016/679, διευκρινίζεται ότι **οι περιπτώσεις οι οποίες αναφέρονται στην παρ. 35 παράγραφος 3, είναι ενδεικτικές**. «Οσάκις δεν είναι σαφές κατά πόσον απαιτείται η διενέργεια ΕΑΠΔ, η ομάδα εργασίας του άρθρου 29 συνιστά να διενεργείται ΕΑΠΔ, καθώς σε κάθε περίπτωση αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τους υπεύθυνους επεξεργασίας προκειμένου να συμμορφώνονται με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων.» «Ενδέχεται να υπάρχουν πράξεις επεξεργασίας «υψηλού κινδύνου» που δεν περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο, όμως ενέχουν ανάλογα υψηλούς κινδύνους.» «Οι εν λόγω πράξεις επεξεργασίας θα πρέπει ομοίως να υπόκεινται σε ΕΑΠΔ. Για τον λόγο αυτό, τα κριτήρια που παρατίθενται στη συνέχεια ενίοτε δεν αρκούνται σε μια απλή εξήγηση του τι θα έπρεπε να εννοείται με τα τρία παραδείγματα του άρθρου 35 παράγραφος 3 του ΓΚΠΔ.»

3.11.1 Ορίζονται επίσης εννέα κριτήρια τα οποία θα πρέπει να χρησιμοποιούν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας προκειμένου να καθορίσουν κατά πόσον πρέπει να διενεργηθεί εκτίμηση αντικτύπου προστασίας δεδομένων (ΕΑΠΔ) ή όχι. Σε σχέση με τον ορισμό της μεγάλης κλίμακας λαμβάνονται υπόψιν (α) ο αριθμός των εμπλεκόμενων υποκειμένων είτε ως συγκεκριμένος είτε ως ποσοστό επί συναφούς πληθυσμού, (β) ο όγκος των δεδομένων και/ή το εύρος τους, (γ) η διάρκεια ή ο μόνιμος χαρακτήρας της επεξεργασίας και (δ) το γεωγραφικό εύρος της δραστηριότητας.

3.12 Σύμφωνα με την **αιτιολογική σκέψη (71)**:

«Το υποκείμενο των δεδομένων θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να μην υπόκειται σε απόφαση, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει κάποιο μέτρο, με την οποία αξιολογούνται προσωπικές πτυχές που το αφορούν, λαμβανόμενη αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας και η οποία παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι του προσώπου αυτού ή το επηρεάζει σημαντικά κατά ανάλογο τρόπο,

όπως η αυτόματη άρνηση επιγραμμικής αίτησης πίστωσης ή πρακτικές ηλεκτρονικών προσλήψεων χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. **Η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει την «κατάρτιση προφίλ» που αποτελείται από οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση προσωπικών πτυχών σχετικά με ένα φυσικό πρόσωπο, ιδίως την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν τις επιδόσεις στην εργασία, την οικονομική κατάσταση, την υγεία, τις προσωπικές προτιμήσεις ή συμφέροντα, την αξιοπιστία ή τη συμπεριφορά, τη θέση ή κινήσεις του υποκειμένου των δεδομένων, στον βαθμό που παράγει νομικά αποτελέσματα έναντι του προσώπου αυτού ή το επηρεάζει σημαντικά κατά ανάλογο τρόπο. Ωστόσο, η λήψη απόφασης που βασίζεται σε αυτήν την επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, θα πρέπει να επιτρέπεται όταν προβλέπεται ρητά από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους, στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας, μεταξύ άλλων για σκοπούς παρακολούθησης και πρόληψης της απάτης και της φοροδιαφυγής σύμφωνα με τους κανονισμούς, τα πρότυπα και τις συστάσεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης ή των εθνικών οργάνων εποπτείας και προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η αξιοπιστία της υπηρεσίας που παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ή όταν είναι αναγκαία για τη σύναψη ή την εκτέλεση σύμβασης μεταξύ υποκειμένου των δεδομένων και υπευθύνου επεξεργασίας ή όταν το υποκείμενο των δεδομένων παρέσχε τη ρητή συγκατάθεσή του. Σε κάθε περίπτωση, η επεξεργασία αυτή θα πρέπει να υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις, οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν ειδική ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων και το δικαίωμα εξασφάλισης ανθρώπινης παρέμβασης, το δικαίωμα διατύπωσης της άποψής του, το δικαίωμα να λάβει αιτιολόγηση της απόφασης που ελήφθη στο πλαίσιο της εν λόγω εκτίμησης και το δικαίωμα αμφισβήτησης της απόφασης. Το εν λόγω μέτρο θα πρέπει να μην αφορά παιδί.»**

ΣΚΕΠΤΙΚΟ:

4. Στην παρούσα περίπτωση εκείνο που εξετάζεται είναι η παροχή ηλεκτρονικής διεύθυνσης από ένα υποκείμενο προς την Καθ' ης την καταγγελία, για σκοπούς σύνδεσης στην υπηρεσία ασύρματου δικτύου (Wi-Fi).

4.1 Στη δήλωση πολιτικής, η οποία βρίσκεται αναρτημένη στην ιστοσελίδα της Καθ' ης την καταγγελία (<https://mallofcyprus.com/terms-privacy/>), ενημερώνεται το υποκείμενο των δεδομένων πως συλλέγονται τα προσωπικά του δεδομένα, μεταξύ άλλων περιπτώσεων και κατά την σύνδεση του με την ασύρματη δικτύωση («*When you are connected to our Wi-Fi*»). Ενημερώνεται επίσης πως η συλλογή των δεδομένων αυτών γίνεται κατόπιν της συγκατάθεσης του και αφότου αποδεχθεί τους όρους και προϋποθέσεις που θέτει η Καθ' ης την καταγγελία προκειμένου να του παρασχεθεί η υπηρεσία. («**Purposes of Processing & the Legal Bases of Data Processing Consent: when you are agree with the terms and conditions in order to connect to our wireless network**»).

4.2 Η Καθ' ης την καταγγελία ανέφερε γραπτώς στον Καταγγέλλοντα και ακολούθως στο Γραφείο μου, πως η νομική βάση για την παροχή από το υποκείμενο των δεδομένων της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης προκειμένου να του δοθεί πρόσβαση στην υπηρεσία, βασίζεται στο **Άρθρο 6(1)(στ)** του Κανονισμού, δηλαδή στο έννομο συμφέρον.

4.3 Πράγματι η Καθ' ης την καταγγελία αποκομίζει όφελος από αυτή την διαδικασία, που είναι η συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των υποκειμένων, τα οποία χρησιμοποιεί ακολούθως για τους σκοπούς τους οποίους έχει αναφέρει. Η παροχή όμως των δεδομένων των υποκειμένων προς την Καθ' ης, γίνεται κατόπιν λήψης συγκατάθεσης και αφότου τα υποκείμενα αποδεχθούν τους όρους και προϋποθέσεις (terms and conditions) που τίθενται ως προαπαιτούμενο στοιχείο. Επομένως, η νομική βάση της Καθ' ης την καταγγελία για την συλλογή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι το έννομο συμφέρον (**Άρθρο 6(1)(στ)**), αλλά η συγκατάθεση (**Άρθρο 6(1)(α)**), ως είναι και η ενημέρωση που λαμβάνει το υποκείμενο από την δήλωση πολιτικής.

4.4 Η πρόσβαση στην υπηρεσία, τελείται μόνο όταν και εφόσον το υποκείμενο των δεδομένων αποδεχθεί τους όρους και προϋποθέσεις. Η Καθ' ης την καταγγελία δεν έχει παρουσιάσει στο Γραφείο μου τους όρους και προϋποθέσεις. Συνεπάγεται όμως πως περιλαμβάνεται ή/και θα πρέπει να περιλαμβάνεται η ενημέρωση, πως κυριότερος λόγος της συλλογής των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, είναι η επεξεργασία τους για στατιστικούς σκοπούς, ως αυτό αναφέρεται και στη δήλωση πολιτικής. Δημιουργείται δηλαδή μία συμβατική σχέση, αφού για την παροχή μίας υπηρεσίας ζητείται ένα αντάλλαγμα (offer and acceptance). Σε μια τέτοια περίπτωση, σύμφωνα με το Άρθρο 7(4) του Κανονισμού λαμβάνεται υπόψιν κατά πόσον για την εκτέλεση της σύμβασης αυτής και της παροχής της υπηρεσίας, τίθεται ως προϋπόθεση η συγκατάθεση στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, η οποία επεξεργασία δεν είναι αναγκαία για την εκτέλεση της. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές 5/2020 ξεκαθαρίζουν πως όταν η συγκατάθεση ομαδοποιείται ως μη διαπραγματεύσιμο μέρος των όρων και προϋποθέσεων, τότε τεκμαίρεται ότι αυτή δεν έχει δοθεί ελεύθερα. Αυτό αντικατοπτρίζει και την εξήγηση που δίνεται στην αιτιολογική σκέψη (42) του Κανονισμού αφού, όπως και στην παρούσα περίπτωση, εάν το υποκείμενο των δεδομένων δεν παράσχει την συγκατάθεση του για την επεξεργασία, θα ζημιωθεί με την μη παροχή πρόσβασης στην υπηρεσία.

4.5 **Συνακόλουθα, η οποιαδήποτε συγκατάθεση λαμβάνεται από το υποκείμενο των δεδομένων στην παρούσα περίπτωση, τεκμαίρεται ότι δεν έχει δοθεί ελεύθερα.** Ούτε θεωρώ ότι είναι απαραίτητη η επεξεργασία της ηλεκτρονικής διεύθυνσης ενός υποκειμένου, προκειμένου να μπορεί να καταστεί δυνατή η πρόσβαση του στην υπηρεσία.

4.6 Οι σκοποί τους οποίους επικαλείται η Καθ' ης την καταγγελία για την εξυπηρέτηση των έννομων της συμφερόντων, θα μπορούσαν να επιτευχθούν με την εξεύρεση άλλων μέσων, λιγότερο παρεμβατικών και/ή επεμβατικών για τα δικαιώματα των υποκειμένων.

4.7 Θεωρώ επίσης ότι η μέθοδος την οποία χρησιμοποιεί τώρα η Καθ' ης την καταγγελία, δεν εξυπηρετεί επ' ακριβώς τον σκοπό που επικαλείται, ήτοι της

καταμέτρησης του αριθμού και την συχνότητα επισκεψιμότητας στα υποστατικά της, εφόσον (α) ο χρήστης μπορεί να χρησιμοποιήσει μη αληθή ηλεκτρονική διεύθυνση την οποία μπορεί να αλλάξει κάθε φορά που συνδέεται με το δίκτυο και να μην οδηγήσει στην επαλήθευση της ταυτοποίησης του, (β) δεν συνδέονται κατ' ανάγκη όλοι οι επισκέπτες με το ασύρματο δίκτυο της Καθ' ης κατά την επίσκεψή τους και (γ) η κατηγοριοποίηση, σύμφωνα με τα όσα έχει αναφέρει η Καθ' ης, διενεργείται εντός χρονικού περιθωρίου ενός μηνός από την τελευταία εγγραφή, και η ηλεκτρονική διεύθυνση μετά την πάροδο του χρονικού αυτού διαστήματος, διαγράφεται.

4.8 Σε σχέση με τον σκοπό που επικαλέστηκε η Καθ' ης αναφορικά με την διαχείριση του δικτύου (Capacity Management) και πάλι μπορούν να εξευρεθούν άλλοι τρόποι, λιγότερο παρεμβατικοί και/ή επεμβατικοί προς τα δικαιώματα των υποκειμένων, εφόσον για την μέτρηση της χωρητικότητας της υποδομής (εύρος ζώνης, ταυτόχρονοι χρήστες κλπ), δεν απαιτείται η συλλογή προσωπικών δεδομένων, αλλά η μέτρηση του συνόλου των συνδεδεμένων συσκευών ή/και ο όγκος των δεδομένων που χρησιμοποιούνται μέσα από το δίκτυο.

4.9 Συνακόλουθα, θεωρώ ότι οι λόγοι τους οποίους επικαλείται η Καθ' ης την καταγγελία δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί, εφόσον υπάρχουν και άλλοι τρόποι λιγότερο παρεμβατικοί και/ή επεμβατικοί προς τα δικαιώματα των υποκειμένων. Στην βάση αυτής της κατάληξης, **θεωρώ ότι η Καθ' ης την καταγγελία συλλέγει περισσότερα δεδομένα απ' όσα χρειάζεται τόσο σε σχέση με τους σκοπούς τους οποίους επικαλείται, όσο και για να μπορεί να παρασχεθεί η υπηρεσία ασύρματου δικτύου στους επισκέπτες της, παραβιάζοντας την αρχή της ελαχιστοποίησης (Άρθρου 5(1)(γ) του Κανονισμού).**

4.10 Σε σχέση τώρα με την άποψη που έχει εκφράσει η Καθ' ης την καταγγελία πως δεν χρειαζόταν η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου και τους λόγους που έχει επικαλεστεί, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι περιπτώσεις που αναφέρει το Άρθρο 35(3) του Κανονισμού, είναι ενδεικτικές. Ακόμη και να μην είναι σαφής η αναγκαιότητα εκτίμησης αντικτύπου, η διενέργεια της αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για τους υπεύθυνους επεξεργασίας προκειμένου να συμμορφώνονται με τον Κανονισμό. Στην παρούσα περίπτωση όμως, με τα όσα έχει αναφέρει η Καθ' ης την καταγγελία θεωρώ πως διενεργείται συστηματική αξιολόγηση προσωπικών πτυχών των υποκειμένων και παρακολούθηση τους σε δημοσίως προσβάσιμο χώρο, σε μεγάλη κλίμακα. Η επεξεργασία απολήγει στην «κατάρτιση προφίλ» των υποκειμένων, αφού αξιολογούνται προσωπικές τους πτυχές, όπως η συχνότητα επισκεψιμότητας στον χώρο της Καθ' ης την καταγγελία. Αν και η Καθ' ης την Καταγγελία ενημερώνει τα υποκείμενα των δεδομένων ότι τα δεδομένα τους χρησιμοποιούνται για στατιστικούς σκοπούς, δεν ενημερώνει για το γεγονός ότι προχωρεί στην επεξεργασία αυτή («κατάρτισης προφίλ»). Θεωρώ συνεπώς πως θα έπρεπε η Καθ' ης την καταγγελία να είχε διενεργήσει εκτίμηση αντικτύπου για την επεξεργασία, έτσι ώστε να είχε εκτιμηθεί η αναγκαιότητα και αναλογικότητα σε σχέση με τον σκοπό, η εκτίμηση των κινδύνων και οι επιπτώσεις προς τα υποκείμενα των δεδομένων, όπως και τα προβλεπόμενα μέτρα αντιμετώπισης τους.

Κατάληξη:

5. Στην βάση των πιο πάνω διαπιστώσεων και της εξουσίας που μου παρέχει το Άρθρο 57(1)(α) για παρακολούθηση και επιβολή του Κανονισμού και το Άρθρο 58(2) για επιβολή διορθωτικών μέτρων εκεί και όπου χρειάζεται και ασκώντας τις εξουσίες αυτές και ειδικότερα τις εξουσίες που μου παρέχει το εδάφιο (δ), του Άρθρου 58(2) του Κανονισμού, αποφασίζω και δίδω τις πιο κάτω εντολές:

5.1 Εντέλλεται το The Mall of Cyprus (MC) Plc όπως:

(α) Σταματήσει να συλλέγει τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις των υποκειμένων των δεδομένων, και

(β) Διαγράψει όλες ηλεκτρονικές διευθύνσεις έχουν συλλεγεί για σκοπούς παροχής πρόσβασης στην υπηρεσία ασύρματου δικτύου.

5.2 Υπό το φως των εντολών μου ως ανωτέρω, παρέχεται στο The Mall of Cyprus (MC) Plc, αποκλειστική προθεσμία για συμμόρφωση με τα πιο πάνω, εντός ενός μηνός από την ημερομηνία παραλαβής της παρούσας Απόφασης. Στην λήξη του ενός μηνός, η Καθ' ης την καταγγελία να ενημερώσει το Γραφείο μου για τις ενέργειες στις οποίες έχει προβεί.

Ειρήνη Λοϊζίδου Νικολαΐδου
Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων
Προσωπικού Χαρακτήρα